
WAAR BLIJVEN DE AFGESTUDEERDE DIERENARTSEN NA HUN STUDIE?

VRAAG

”Waar blijven die afgestudeerde dierenartsen na hun studie? is een vraag die voor mij al jaren onbeantwoord blijft.

Wij zijn een groepspraktijk kleine huisdieren uit de Kempen en merken dat, telkens wij een vacature hebben, zowel voor een voltijdse als voor een interimbetrekking, er amper tot geen respons op komt. Dit is al ruim een zeshalftal jaar aan de gang. Ook collega's uit de omgeving stellen een gelijkaardig probleem vast. Het betreft vaak afgelijnde uren (weliswaar met gelijkwaardige deelname in wachtdienst en weekenddienst, hetgeen van een dierenarts verwacht wordt). Bovendien is er ruimte voor sociale ontwikkeling en vrije tijd buiten de werkuren.

In de meeste gevallen lijkt mij het loon evenmin het struikelblok. Uiteraard gaat het om een loon in functie van ervaring en werkdruk. Mogelijkheden tot verdere ontwikkeling binnen de praktijk, zowel op het vlak van kennis als kunde als associatie spelen blijkbaar evenmin een grote rol. Meer nog, ik hoor van veel collega's dat ze geen associé meer vinden. De jeugd wil niet meer investeren ...

Dit kan toch niet? Anderzijds hoor je de jonge collega's klagen dat ze geen werk vinden. Ze gaan nog liever aan de kassa staan ... En dit terwijl ik hier in de buurt minstens een tiental goede vacatures kan opnoemen.

Waar ligt het probleem? Wil de jeugd gewoon niet meer werken? Is een intensieve opleiding van zes jaar of langer dan wel verantwoord? Kan er niet beter, zoals in sommige landen al het geval is, een grondige screening gedaan worden nog vóór de studies gestart worden? Zo kunnen diegenen die het echt menen en vol vuur en passie afstuderen eindelijk beginnen aan hun langverwachte carrière als dierenarts.

Dit is een vraag die ik, maar ook vele andere collega's, ongetwijfeld graag beantwoord willen zien.”

ANTWOORD**Het (niet) vinden van collega's**

Waarom het zo moeilijk blijkt om jonge collega's aan te trekken, terwijl er ieder jaar heel veel jonge dierenartsen afstuderen, is niet zo makkelijk te beantwoorden. Het is wel erg goed dat de vraag hier gesteld wordt omdat het benoemen van het probleem bijdraagt tot het vinden van oplossingen. Er moet echter vermeden worden dat er gepolariseerd wordt. “Wil de jeugd niet meer werken” suggereert een stugge stellingname. Het is evenwel een gedachtegang die al langer bestaat bij de collega's die op zoek zijn naar nieuwe medewerkers terwijl studenten en pasafgestudeerde dierenartsen wel eens ventileren dat “oudere collega's hen enkel het zware werk (zullen) laten doen en hen (zullen) onderbetalen”. Beide gedachten zijn vermoedelijk niet geheel onjuist maar er is nood aan genuanceerder denken om oplossingen te vinden.

Niet toevallig organiseerde de Nederlandstalige Gewestelijke Raad van de Orde der Dierenartsen vorig jaar op Expovet een debat met als onderwerp “De polarisatie tussen generaties (studenten, pasafgestudeerde dierenartsen en dierenartsen-in-de-praktijk)”. Het debat kwam er naar aanleiding van de vaststelling dat onze studenten diergeneeskunde en de pasafgestudeerde dierenartsen vaak het idee hebben dat er geen mooie toekomst meer voor hen is weggelegd in de Vlaamse praktijk, dit terwijl de “dierenartsen-in-de-praktijk” van mening zijn dat dit wel het geval is. Daarenboven hebben (laatstejaars) studenten en pasafgestudeerde collega's vaak het gevoel dat er een overaanbod aan dierenartsen bestaat en dat het zeer moeilijk is om een job te vinden, terwijl de “dierenartsen-in-de-praktijk” vaak problemen ondervinden om hun openstaande vacatures ingevuld te krijgen. Net zoals bijvoorbeeld ook vacatures voor onderzoeksmandaten op de Faculteit Diergeneeskunde vaak slechts een beperkte respons opleveren.

Een zestigtal jonge dierenartsen in de zaal kon via televoting hun mening geven over elf stellingen (over werk zoeken en solliciteren, verloning, werkdruk, takenpakketten, verwachtingen, mogelijkheden tot associëren, etc.) waarna enkele vertegenwoordigers per generatie de discussie aangingen. Uit de antwoorden van de jonge dierenartsen kwam onder andere naar voor dat 75% reeds vóór het afstuderen begint te solliciteren en dat bijna de helft dit doet door rechtstreeks contact op te nemen met (buurt-)prak-

tijken. Vacatures via interimbureaus of dierenartsenverenigingen consulteren ze veel minder terwijl de “dierenartsen-in-de-praktijk” net via deze kanalen jobs aanbieden. Tijdens het debat bleek duidelijk dat jonge dierenartsen (in spe) wel degelijk gemotiveerd zijn om aan het werk te gaan maar dat werkgevers en werkzoekenden elkaar moeilijk vinden, onder andere net door gebruik te maken van verschillende kanalen. De jonge dierenartsen (in spe) geven daarnaast aan dat verloning, ligging van de praktijk en het aantal collega's in de praktijk voor hen van minder belang zijn maar dat de infrastructuur, de (werk-)sfeer en vooral de visie van de praktijk doorslaggevend zijn bij het maken van een keuze.

Van de jonge dierenartsen (in spe) met interesse voor of reeds actief in de nutsdierensector, zegt 57% tussen de 40 en 50 uur per week te willen werken en zelfs 33% meer dan 50 uur per week. Voor de jonge collega's (in spe) uit de kleinehuisdierensector ligt dit op respectievelijk 70% en 17%. Meer dan 90% van de jonge collega's (in spe) is bereid om (in een beurttrol) nacht- en weekenddiensten te doen.

Ook over de wil om te associëren blijken wel wat misverstanden te bestaan. Zesentwintig procent van de jonge dierenartsen (in spe) blijkt bereid te zijn om zich binnen de drie jaar financieel te engageren in een praktijk en 65% binnen de vijf tot tien jaar, wanneer ze betrokken worden in de ontwikkeling van de praktijk en zelf ook verantwoordelijkheden krijgen.

Opmerkelijk is ook dat meer dan de helft van de jonge dierenartsen stelt dat de Faculteit Diergeneeskunde de studenten tijdens de opleiding te veel negatieve informatie geeft over wat hun toekomstkansen betreft. Dat zou in de toekomst vermeden moeten worden, vinden ook de oudere dierenartsen.

Er werd beslist om in 2016, dit jaar dus, tijdens Expovet een jobbeurs te organiseren waar werkzoekenden en zij die werk aanbieden elkaar tussen pot en pint kunnen treffen. Dit is een stap voorwaarts die zeker een deel van de oplossing kan brengen al was het maar omdat er op een dergelijk event gepraat kan worden over de verwachtingen van beide partijen, over toekomstvisies, etc. Daarnaast is het eveneens interessant op te merken dat de Faculteit Diergeneeskunde een door studenten druk bezochte website ter beschikking stelt waarop vacatures voor dierenartsen gratis kunnen gepost worden: <http://www.ugent.be/di/nl/actueel/externe-vacatures>. Het volstaat een eenvoudig verzoek te verzenden naar de faculteit op volgend emailadres: jan.bauwens@ugent.be. Illustratief voor het succes van deze website is dat het FAVV vorig jaar een aantal vacatures moeilijk ingevuld kreeg na bekendmaking via de reguliere kanalen, terwijl na het posten op de facultaire website er heel wat sollicitaties binnen kwamen en de vacatures werden ingevuld.

Waar blijven de dierenartsen na hun studie

Waar de afgestudeerde studenten blijven na hun studies werd reeds enkele malen in kaart gebracht door de Faculteit Diergeneeskunde van de Universiteit Gent aan de hand van enquêtes die naar recent afgestudeerde dierenartsen werden verzonden. De eerste studie werd uitgevoerd in 2009 en betrof dierenartsen afgestudeerd tussen 1998 en 2008 (Van Nieland et al., 2010) terwijl de tweede studie werd uitgevoerd in 2013 en twee groepen dierenartsen insloot, namelijk deze die waren afgestudeerd tussen 2002 en 2004 en een groep afgestudeerd tussen 2009 en 2011. In deze enquêtes werd naast een evaluatie van de opleiding ook uitvoerig gepeild naar de jobinvulling na het afstuderen. Hieruit kwamen een aantal belangrijke conclusies die niet fundamenteel verschilden tussen de eerste en de tweede enquête. Een eerste belangrijke vaststelling is dat van de recent afgestudeerde dierenartsen (enkel dierenartsen ondervraagd die tussen één en tien jaar geleden zijn afgestudeerd) twee derden aan de slag zijn in de praktijk terwijl één derde zijn of haar job uitoefent buiten de klassieke praktijk. Die laatste groep omvat dierenartsen die actief zijn in het onderzoek (doctoraatstudenten), het onderwijs binnen en buiten de universiteit, bij de overheid (FAVV, FAGG, FOD, etc.), de farmaceutische industrie of nog andere functies. Een tweede vaststelling is dat er ongeveer evenveel dierenartsen naar het buitenland vertrekken als dat er niet-Belgische studenten zijn afgestudeerd. In grote mate zijn dit de Nederlandse dierenartsen die na hun studies in Gent terug naar Nederland trekken maar verschillende onder hen blijven ook in België hangen (al dan niet door de liefde gebonden) terwijl ook heel wat Vlaamse studenten naar het buitenland trekken. Deze twee fenomenen samen zorgen ervoor dat er van de diploma's die jaarlijks worden uitgereikt ongeveer 80% op de Vlaamse arbeidsmarkt terechtkomen (20% buitenlanders), waarvan er dan weer 65%-70% in de praktijk aan de slag gaat. Samen genomen komt dit neer op iets tussen de 50% en 55% van de jaarlijks uitgereikte diploma's. Als je weet dat het gemiddeld aantal uitgereikte diploma's dierenarts in Gent (2010 tot 2015) 188 betrof dan komt een eenvoudige rekensom uit op 95-105 dierenartsen die jaarlijks naar de praktijk trekken.

Verder blijkt uit de enquêtes dat 90% van de ondervraagde dierenartsen voltijds werkt en slechts 3% werkzoekend is. Ook blijkt dat de werkbelasting voor iedereen relatief hoog is (>50u per week) en onafhankelijk is van het type job (praktijk versus geen praktijk) dat men uitvoert. Voor de dierenartsen die in de praktijk aan de slag zijn, blijkt dat de overgrote meerderheid effectief ook een job uitoefent die in het verlengde ligt van de gevolgde optierichting. Hier is slechts één uitzondering, namelijk veel afgestudeerden in optie paard blijken naderhand een kleinehuisdierenpraktijk uit te voeren. Over het algemeen blijken de dierenartsen tevreden tot heel tevreden te zijn over hun werksituatie en ook dit is niet signi-

ficant verschillend tussen de verschillende groepen. Tenslotte blijkt uit de enquête dat jong afgestudeerde dierenartsen vaak via stageplaatsen of kennissen en familie na gemiddeld twee maanden reeds een job vinden.

Uit alle bovenstaande gegevens blijkt dat afgestudeerde dierenartsen, in tegenstelling tot wat misschien algemeen gedacht wordt, relatief snel aan een job geraken en dat deze job ook heel divers is. Dit verklaart vermoedelijk ook deels waarom de vraagsteller, samen met veel collega's, opmerkt dat vacatures niet zo eenvoudig ingevuld geraken als men zou vermoeden.

In 2016 zal de Faculteit Diergeneeskunde opnieuw een gelijkaardige enquête organiseren om verder de vinger aan de pols te houden. We zullen niet nalaten te informeren over de resultaten van de enquête.

REFERENTIE

Van Nielandt P., Dewulf J., De Vliegheer S., de Kruif A., 2010. Tewerkstelling van dierenartsen afgestudeerd aan de universiteit gent tussen 1998 en 2008. *Vlaams Diergeneeskundig Tijdschrift* 79, 59-65.

Drs. D. Valckenier, diergeneeskundig adviseur
NGROD
Prof. dr. S. De Vliegheer, Prof. dr. J. Dewulf
Vakgroep Voortplanting, Verloskunde en
Bedrijfsdiergeneeskunde,
Faculteit Diergeneeskunde, Salisburylaan 133,
B-9820 Merelbeke

Uit het verleden

SMID GENEEST PAARD (1323 – 1324)

Item den smet die tgrauwe paerde ghenas te Ghent

(betaald) 45 s- 4 d. (45 schellingen en 4 denieren of 544 denieren)

Een rekening bewaard in het Gentse rijksarchief (Gysseling, 1951) bevat een van de oudste gegevens in het Nederlands over de rol van smeden, meer bepaald hoefsmeden, in de geneeskunde van dieren. Deze voorlopers van de dierenartsen waren in hoofdzaak betrokken in de verzorging van paarden, veruit het belangrijkste en duurste huisdier. In die tijd nog 'het' attribuut van edellieden, de ridders (afgeleid van 'ruiters') of chevaliers (afgeleid van 'cheval'). Het document is dan ook uit dergelijke kringen afkomstig. Vermoedelijk werd de rekening opgemaakt voor een Gentse patriciër, een zekere Symoen Willebaerds. Over de identiteit van de smid komen we niets te weten, evenmin iets over de door hem toegepaste middelen en methoden.

Goedkoop was de behandeling niet. We kunnen het bedrag (544 denieren, afgekort d.), vergelijken met andere posten in de rekening. Dezelfde smid ontving 90 d. *van beslaene ende van zalve ten zuwarten paerde*. Ons verder beperkend tot betalingen in de door Gysseling gepubliceerde en becommentarieerde rekening die met dieren te maken hebben, vermelden we: voor twee roskammen (*heurscamme*): 6 d.; voor een breidel (*bredele*): 48d., voor een muizenval (*muse vale*): 4d., voor 25 koppels duiven (*25 paeren duven*): 96 d., voor 19 kiekens (*kiekinnen*): 76 d., voor 4 konijnen (*kuninnen*): 26d. Verder nog enkele dure posten: 72 d. om een paard op te leren (*van den zomer paert te leere telle*): 160d., voor twee varkens (*verekinnen*): 492 d. en voor het allerduurste, het bouwen van een duifhuis (*duifhuus*): 1922 d. Voor het basisvoedsel in die tijd, het 'dagelijks' brood, moest men volgens een berekening voor dat zelfde (volledige) jaar 1163 d. uitgeven, hetzij 18 % van het maximale jaarloon in de bouwsector (Blockmans en Prevenier 1975). De bedragen zijn uitgedrukt in het Parijse muntstelsel (parisis), toen gangbaar in het graafschap Vlaanderen.

LITERATUUR

- Blockmans, W.P., Prevenier, W. (1975). Armoede in de Nederlanden van de 14de tot het midden van de 16de eeuw. *Tijdschrift voor Geschiedenis* 88, 501 - 538.
Gysseling, M. (1951). Een rentmeestersrekening voor een Gents patriciër uit de eerste helft van de 14de eeuw. *Mededelingen van de Koninklijke Commissie voor Geschiedenis*, 245 - 265.